

ВІСНИК

СЕКТОРУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Консультуємо. Обмінюємося ідеями. Взаємодіємо.

ЯК ЦЕНТРАМ ЕФЕКТИВНО ВИКОРИСТОВУВАТИ В РОБОТІ ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ УЧИТЕЛЯ Й ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО

Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (далі – Професійний стандарт) затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 24.12.2020 №2736.

Професійний стандарт розроблено Міністерством освіти і науки України спільно з Українським інститутом розвитку освіти.

Ознайомитися з Професійним стандартом можна за покликанням [link].

Професійний стандарт – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій.

(Закон України «Про освіту», стаття 39 пункт 1)

Навіщо створено Професійний стандарт?

Професійний стандарт – це:

- основа для розроблення стандартів вищої та фахової передвищої освіти, що використовуються для підготовки і вдосконалення програм підготовки майбутніх учителів;
- дороговказ для планування професійного розвитку і підвищення кваліфікації вчителів;
- орієнтир для суб'єктів підвищення кваліфікації, що розробляють освітні та робочі навчальні програми;
- інструмент для самооцінювання.

Яка структура Професійного стандарту?

Професійний стандарт учителя – це портрет сучасного педагога Нової української школи.

Професійний стандарт визначає умови праці вчителя, умови допуску його до роботи, умови первинної професійної підготовки та підвищення кваліфікації вчителів.

Професійний стандарт містить **5 загальних компетентностей** учителя Нової української школи:

- громадянську,
- соціальну,
- культурну,
- лідерську,
- підприємницьку.

У Професійному стандарті діяльність учителя містить **5 трудових функцій**. У межах кожної трудової функції передбачено компетентності, що описуються через знання та вміння, якими має володіти вчитель. При цьому розуміється, що вчитель має мати позитивне ставлення до того, що він робить.

А. Навчання учнів предметів/інтегрованих курсів

- **A1.** Мовно-комунікативна
- **A2.** Предметно-методична
- **A3.** Інформаційно-цифрова

Б. Партнерська взаємодія з учасника освітнього процесу

- **B1.** Психологічна
- **B2.** Емоційно-етична
- **B3.** Компетентність педагогічного партнерства

В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища

- **B1.** Інклюзивна
- **B2.** Здоров'язбережувальна
- **B3.** Проектувальна

Г. Управління освітнім процесом

- **G1.** Прогностична
- **G2.** Організаційна
- **G3.** Оцінювально-аналітична

Д. Безперервний професійний розвиток

- **D1.** Інноваційна
- **D2.** Здатність до навчання впродовж життя
- **D3.** Рефлексивна

Навіщо потрібна кодифікація в Професійному стандарті?

Кожна трудова функція, компетентність, здатність, знання і вміння мають свій шифр. Учителі, знайомлячись із Професійним стандартом, розуміють, розвиток яких компетентностей передбачається, якими здатностями, знаннями і вміннями при цьому потрібно володіти.

Трудова функція **«Навчання учнів предметів/інтегрованих курсів»** позначена літерою **А**. Ця функція потребує володіння вчителем *мовно-комунікативною компетентністю* – А1, що передбачає *здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою* – А1.1 і містить знання *норм і стилів української літературної мови* – А1.1.31, а також *уміння застосовувати прийоми та методи збагачення мовлення учнів для висловлення ними думок, почуттів і ставлень, сприяння мовній творчості учнів* – А1.1.У1.

Як директору школи використати Професійний стандарт в управлінській діяльності?

Професійний стандарт – це інструмент для розроблення посадових інструкцій учителів, планування підвищення кваліфікації, організації педагогічної інтернатури.

Застерігаємо освітніх управлінців від передчасного застосування Професійного стандарту під час атестації. Вчителям потрібно дати час і можливості для підвищення кваліфікації за Професійним стандартом.

Як учителю використати Професійний стандарт для побудови стратегії професійного розвитку?

Новацією Професійного стандарту є його **розвивальний характер** – опис чотирьох етапів розвитку компетентностей, які відповідають кваліфікаційним категоріям (спеціаліст, спеціаліст другої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст вищої категорії).

Це своєрідна дорожня карта професійного зростання, що допомагає вчителю визначити, які вміння розвивати, які курси підвищення кваліфікації пройти, які нові професійні ролі опанувати (зокрема супервізор, педагог-наставник).

Як фахівцям Центрів використати Професійний стандарт у роботі?

Директори Центрів

Під час розроблення стратегії розвитку і плану діяльності Центру мають враховувати Професійний стандарт. При цьому відправною точкою є потреби і запити керівників закладів освіти, вчителів, практичних психологів та інших педагогічних працівників, адже основне завдання Центрів – сприяти їхньому професійному зростанню.

За покликанням можна завантажити **Анкету самооцінювання педагогічної майстерності для учасників сертифікації**, затверджену наказом Державної служби якості освіти України «Про анкету самооцінювання» від 29.03.2021 №01-11/26 [\[link\]](#).

Національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм для вчителів» [\[link\]](#) на порталі Дія. Цифрова освіта.

Консультанти і психологи Центрів

Перед консультацією із планування професійного зростання вчителів (або під час неї) доцільно запропонувати педагогам створити той образ себе, на підставі якого визначатиметься стратегія професійного розвитку. Для цього вчителі мають самостійно оцінити рівень володіння загальними і професійними компетентностями.

Напрями професійного зростання визначаються на основі результатів самооцінювання, що спільно обговорюються консультантом, психологом і вчителем.

Наступний крок – ознайомити вчителя з програмами підвищення кваліфікації, можливостями взяти участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах, долучитися до професійної спільноти. Для того, аби вчитель відчував свою залученість та відповідальність за прийняті рішення потрібно, щоб він самостійно обрав тематику, форму підвищення кваліфікації.

Працівники Центрів, із метою проведення вчителями самооцінювання, можуть використовувати наявний інструментарій та самостійно розробляти анкети, питання для проведення інтерв'ю, бесід тощо.

Новини в освіті

МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

12 липня 2021 року надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для базової середньої освіти. Всього затверджено 75 програм.

У 2021/2022 навчальному році модельні навчальні програми впроваджуватимуться тільки в закладах загальної середньої освіти, на базі яких проходитиме інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти».

Із 2022/2023 навчального року модельні навчальні програми зможуть упроваджувати в освітній процес всі заклади загальної середньої освіти.

Переглянути відповідний Наказ МОН №795 можна за покликанням [\[link\]](#).

Ознайомитися з модельними навчальними програмами можна за покликанням [\[link\]](#).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ

Міністерство освіти і науки України затвердило методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів. У рекомендаціях змінено підходи до вираження оцінки. Запропоновано використовувати **вербальну оцінку** окремих результатів навчання, яка, окрім оцінювального судження про досягнення, може називати і рівень результату навчання. Оцінювальне судження називається **вербальною оцінкою**, а оцінювальне судження із зазначенням рівня – **рівневою оцінкою**. Обидві оцінки можна виражати усно і письмово. Вербальна оцінка застосовується для оцінювання особистих надбань і об'єктивних результатів навчання учнів.

На підставі рішення педагогічної ради для оцінювання результатів навчання учнів 3–4 класів може використовуватися рівнева оцінка. Рівень результату навчання рекомендовано визначати з урахуванням динаміки його досягнення.

Для позначення рівня запропоновано використовувати позначки:

- П (початковий рівень);
- С (середній рівень);
- Д (достатній рівень);
- В (високий рівень).

У додатку 1 до методичних рекомендацій розміщено Орієнтовну рамку оцінювання результатів навчання учнів, у якій охарактеризовано рівні результатів навчання.

У додатках 2 і 3 подано нові форми свідоцтв досягнень учнів 1–2 і 3–4 класів.

Ознайомитися з методичними рекомендаціями та відповідними додатками можна за покликанням [\[link\]](#).

ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Міністерство освіти і науки України надало рекомендації щодо планування роботи закладу дошкільної освіти на рік. У листі МОН № 1/9-344 від 7.07.2021 приділено увагу створенню плану роботи закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО), запропоновано його орієнтовні розділи і зміст, визначено особливості проведення аналізу діяльності закладу та постановки завдань, над якими працюватиме педагогічний колектив упродовж року.

Ознайомитися з рекомендаціями можна за покликанням [\[link\]](#).

Новини в освіті

ВЕБІНАР «Особливості реалізації змісту типових програм підвищення кваліфікації керівників закладів дошкільної освіти, вихователів та асистентів вихователів щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям із особливими освітніми потребами»

Із метою поширення методичних рекомендацій серед суб'єктів підвищення кваліфікації, фахівців Центрів, керівників та педагогічних працівників, Українським інститутом розвитку освіти за підтримки Міністерства освіти і науки України 15 червня 2020 року проведено вебінар.

У виступах спікери відповіли на запитання:

- як організувати і провести навчання педагогічних працівників із питань підтримки дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі?
- як комплексно підходити до забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників?
- як забезпечити додаткову підтримку в освітньому процесі для дітей з особливими освітніми потребами?
- як реалізовувати зміст та досягати очікуваних результатів типових програм?

Переглянути запис вебінару можна за покликанням [\[link\]](#).

ПРЕЗЕНТАЦІЙНИЙ МЕСЕДЖ «Роль Центру професійного розвитку педагогічних працівників у забезпеченні консультативної та інформаційної діяльності керівників закладів освіти»

14 липня 2021 року «Прилуцький центр професійного розвитку педагогічних працівників» Прилуцької міської ради та Прилуцька гімназія № 1 імені Георгія Вороного у співпраці з Українським інститутом розвитку освіти і регіональним управлінням Державної служби якості освіти в Чернігівській області провели презентаційний меседж із метою створення простору для результативного обміну досвідом діяльності Центрів та обговорення напрямків консультативної та інформаційної діяльності щодо поліпшення якості

Ірена Андрощук, начальниця сектору професійного розвитку педагогічних працівників Українського інституту розвитку освіти розкрила роль Центру в консультуванні освітніх управлінців та ознайомила з проєктом професійного стандарту за професією «Керівник закладу загальної середньої освіти». Методистка цього ж сектору Оксана Король висвітлила питання «Стратегічні комунікації – основа результативної взаємодії Центру».

Більше інформації про захід читайте за покликанням [\[link\]](#).

Переглянути запис презентаційного меседжу можна за покликанням [\[link\]](#).

НАВЧАННЯ КАНДИДАТІВ У РЕГІОНАЛЬНІ ЕКСПЕРТИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДИКИ EARLY CHILDHOOD ENVIRONMENT RATING SCALE

Хто організовує навчання?

Навчання кандидатів у регіональні експерти щодо оцінювання якості освітнього процесу в ЗДО з використанням методики Early Childhood Environment Rating Scale здійснюється відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 471 «Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України», наказів Міністерства освіти і науки України від 06.01.2021 № 30 «Про затвердження Оперативного плану Міністерства освіти і науки України на 2021 рік», від 10.04.2020 № 504 «Про затвердження календарного плану організації та проведення дослідження якості дошкільної освіти з використанням методики Early Childhood Environment Rating Scale» (далі – ECERS-3), наказу Українського інституту розвитку освіти від 08.10.2020 № 51-ар «Про конкурсний відбір регіональних експертів оцінювання якості дошкільної освіти з використанням методики Early Childhood Environment Rating Scale» та з метою належного проведення дослідження якості дошкільної освіти.

Дослідження якості освітнього процесу в ЗДО за методикою ECERS-3 в Україні організовує Український інститут розвитку освіти у партнерстві з Командою підтримки реформ МОН України, Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» та ЮНІСЕФ в Україні.

Як проходить навчання?

Навчання кандидатів у регіональні експерти щодо оцінювання якості освітнього процесу в ЗДО з використанням методики ECERS-3 здійснювалося відповідно до Наказу ДУ «Український інститут розвитку освіти» «Про проведення навчання кандидатів у регіональні експерти щодо оцінювання якості освітнього процесу у закладах дошкільної освіти з використанням методики Early Childhood Environment Rating Scale» від 20.04.2021 № 31-аг упродовж квітня-червня 2021 року. Зміст програми передбачав теоретичну і практичну підготовку майбутніх кандидатів. Застосовувати знання, що були отримані у перебігу навчання, майбутні експерти мали можливість під час виконання самостійної роботи, завдання якої передбачали вивчення учасниками сутності та переваг методики ECERS-3, аналізу змісту показників та індикаторів оцінювання психолого-педагогічних, організаційних, матеріально-технічних умов, що наявні у ЗДО для індивідуального розвитку дитини, особливостей планування варіативних форм активностей дітей, відповідно до пропонованих шкал. Результати самостійної роботи учасники презентували у формі практичного кейсу.

У перебігу **восьми навчальних вебінарів** кандидати у регіональні експерти вивчали теоретичні аспекти методики ECERS-3. Особливу увагу було приділено: меті, завданням, принципам, структурі міжнародної методики ECERS-3; сутності основних категорій і понять ECERS-3, особливостям впровадження методики ECERS-3 в Україні; змістовим характеристикам підшкал, параметрів та індикаторів пропонованої методики; особливостям оцінювання якості освітнього процесу в ЗДО; функціям та ролі експертів під час проведення спостереження.

Зміст онлайн-практикумів був спрямований на формування в учасників здатності та готовності до:

- проєктування процедури оцінювання якості освітнього процесу в ЗДО;
- розуміння і прийняття викликів, пов'язаних із процедурою оцінювання якості освітнього процесу в ЗДО;
- проведення дослідження, відповідно до визначених рекомендацій;
- за визначеними підшкалами, параметрами та індикаторами;
- роботи з бланками оцінювання;
- узагальнення результатів досліджень.

Більше інформації про проведені навчальні онлайн-заняття розміщено на сайті Українського інституту розвитку освіти за покликанням [link].

Наступний етап навчання кандидатів у регіональні експерти відбудеться восени 2021 року на базі ЗДО України. Претенденти під керівництвом національних експертів у реальних умовах набуватимуть практичних умінь оцінювати якість освітнього процесу в ЗДО за методикою ECERS-3.



Коротка інформаційна довідка

Early Childhood Environment Rating Scale – це інструмент оцінювання якості освітнього процесу в ЗДО. Авторами методики ECERS є Тельма Гармс та Річард Кліффорд, які 1980 року розробили її перший варіант.

Методика ECERS застосовується для вивчення якості освітнього процесу у ЗДО США, Великої Британії, Румунії, Італії, Швеції, Німеччини, Португалії, Іспанії, Ісландії, Норвегії, Південної Кореї, Фінляндії, Данії тощо. ECERS ґрунтується на таких цінностях, як: захист дитини, її здоров'я та безпеки, підтримка позитивних взаємовідносин, належні умови для освіти дітей дошкільного віку.

Структура міжнародної методики ECERS-3

6 підшкал:

простір і вмеблювання;
повсякденні практики особистого догляду;
мовлення та грамотність;
види навчально-пізнавальної діяльності;
взаємодія;
структурування програми.

35 параметрів

468 індикаторів

Корисні матеріали

На сайті EdEra з'явилися **БЕЗКОШТОВНІ** онлайн-курси для вчителів та освітніх управлінців. Курси розраховані на 30 годин.

«Школа для всіх»

Онлайн-курс допоможе вчителям, практичним психологам, освітнім управлінцям, асистентам учителів та дитини, корекційним та соціальним педагогам, батькам учнів знайти відповіді на **питання**:

- як створити і підтримувати інклюзивне освітнє середовище?
- які інструменти, методи та підходи допоможуть учителям успішно працювати в багатоманітних класах?
- як будувати взаємодію з колегами та батьками?
- як планувати урок в умовах інклюзивного навчання, щоб усі учні досягали результатів навчання?

Лектори онлайн-курсу:

- Наталія Софій, перша заступниця директора Українського інституту розвитку освіти;
- Оксана Федоренко, методистка базової, профільної середньої освіти та профорієнтаційної роботи Українського інституту розвитку освіти;
- Тетяна Каменщук, старша наукова співробітниця Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи.

Зареєструватися на онлайн-курс можна за **покликанням [link]**.

«Оцінювання без знецінювання»

У курсі вчителі та освітні управлінці **дізнаються про**:

- системи та практики оцінювання;
- культуру оцінювання та як її створити у школі;
- практики та інструменти оцінювання;
- фінський освітній досвід;
- практики українських учителів.

Спікери онлайн-курсу:

- Марія Барна, завідувачка кабінету координації впровадження НУШ і моніторингу КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;
- Олена Ліннік, професорка кафедри початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;
- Ірина Старагіна, експертка зі змісту освіти Команди підтримки реформ Міністерства освіти і науки України.

Зареєструватися на онлайн-курс можна за **покликанням [link]**.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Український інститут розвитку освіти
03035 м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36.

+38 (044) 592 94 21
+38 (044) 592 94 23

email: profrozvytok.uio@gmail.com

Сайт: <https://uied.org.ua/>

